

da ga, zadetega na smrt, ne bi prav nič bolelo,
da bi, od bolečine strtl, spet našel tja nazaj,
kjer še ni storil prvega napačnega koraka —
vsakdo od nas želi vse dobro vsem

(28. 7. 1978)

V TRGOVINI
Z DELIKATESAMI

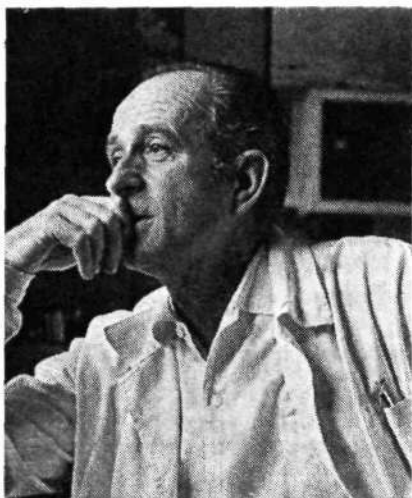
dajte mi, prosim, majsko košenino v konzervi,
malo bolj z visokega, pa vendar ne prestrmo,
tako da se dá nanjo tudi sesti.

no, pa mogoče še snežno reber, globoko zamrznjeno,
brez zimskih športnikov. kakšna smreka, lepo zasnežena,
je lahko zraven.

ali pa ne. kar bi še, vidim, da imate tamle obešene zajce.
dva, trije bodo dovolj. in pa seveda še kakega lovca.
kje imate obešene lovce?

(27. 5. 1962)

Prevedel Ervin Fritz

Miroslav
Holub
(1925),
Češka

Kje so rudniki poezije?

V imunologiji so odkrili, da pride na štirideset navadnih, vsakdanjih, dobrih in pridnih imunologov en izreden. Najbrž je to precéj realna ugotovitev, čeprav ni preveč spodbudna v primeru, ko je na kakšnem področju vseh imunologov devetintrideset.

Ne vem, kakšna bi bila ta ugotovitev pri pesnikih, to pa najbrž zato, ker ni nikjer na svetu jasno, če živi na nekem področju dvajset

ali dvesto pesnikov. In to predvsem zato, ker to, kar imamo za poezijo tukaj, drugje sploh ne pomeni poezije. Tukaj je poezija še vedno preprosta verzifikacija preprostih resnic, drugje pa le umetnost nove in presenetljive metafore.

Najbolj odmaknjene poskusne sonde modernizma so se končale s polarizacijo med konkretno poezijo, poezijo odtrganih, nevezanih besed in poezijo brez besed. Čeprav smo dobo modernističnega redukcionalizma mimo preživeli ali zanikali, toda kar se tiče osnovnih kriterijev, nismo prišli dlje kot do slutenj, za katere naj bi imeli še poseben talent revialni in založniški redaktorji. Morda tudi profesorji Creative Writinga na ameriških univerzah. Bil sem redaktor in profesor in z rahlo drhtavico lahko priznam, da sem imel nekakšne slutnje, vendar bi jih zelo nerad formuliral, nekako tako kot besede, ki jim je tesno in neobičajno do te mere, da že postajajo nekaj drugega.

S poudarkom na tem drugem. Sam zase (tega nikomur ne vsiljujem) vidim veliko jasnejšo ločnico med nepoezijo in poezijo na področju starinskega verzificiranja kot pa na področju anekdote, logične igre, songa, vizualne slike, filma in gledališke sedanjosti oziroma igralske osebnosti. V moderni poeziji vidim (slutim) kal možne sintetične umetnosti, možne prihodnje protiuteži tradicionalni ali redukcionalistični umetnosti. Temu, kar imam za neposreden izsledek poezije, je veliko bližje Laurie Anderson, ki je hkrati avtor besedil, igralec monologov, pevec, scenograf in elektronski čarovnik, pa tudi italijanski eksperimentalni risani ali igrani film *Allegro non troppo*, kot pa medla in siva zbirka periodičnih besednih izločkov v nakladi za resnične ljubitelje, to je za resnično tolerantne ljubitelje poezije.

Če je poezija osnovna raziskava, kar v tem besedilu lahko dopustimo, potem gre poleg drugega tudi za prenos v prakso, za odprtost poezije vsem načinom izraznega iskanja in vsem načinom iskanja vsesplošne sporočilnosti, obzorja vseh, kot je rekel Eluard.

Položaj resne poezije, ki je zaprta v poseben oмот kot ne preveč vabljive, vendar zdravju koristne tablete, je tragikomična. Nedostopnost in relativna nerazumljivost se lahko pripetita v osnovni raziskavi, vendar je to prej smola, iz smole pa ne bi smeli delati programa.

Ne glede na to, da v to resnost poezije niti preveč ne verjamem. Resnost ne prinaša tehnosti. V šoli so najbolj resni tisti učenci, ki nimajo duha ali poguma za zabavo. In potem to z njimi raste. Izkušnje z velikih glasbenih festivalov učijo, da določena zabava, določeno veselje in določena šala postajajo estetska, če pa še to ne, pa vsaj komunikativna kategorija sodobne poezije. To je morda tudi vektor tehnosti in modrosti, kar je določena odlika, nikakor pa ne nepogrešljiv element poezije. In tej je včasih bližje, včasih pa dlje. Kajti kot pravi veliki pesnik S. J. Lec z malo besedami: Kje so rudniki za modrost? Praviloma tam, kjer so jo pokopali.

Kje so rudniki poezije, ne vem. In tega najbrž niti nočem vedeti. Najbrž zato, ker se nikoli nisem počutil pesnik, še posebej ne tisti štirideseti.

KOSILO Juho je treba pojesti vse do zadnje žličke, kajti prav v tej je moč.
 Jej juhico, ne packaj po njej!
 Drugače boš šibak in ne boš zrasel.
 In to bo tvoja krivda.
 Sicer pa tudi mesta in narodi niso krivi za to, da niso zrasli.
 Krivim mala mesta, ker niso postala velika mesta. Toliko slabše zanje.
 Krivim male narode, ker niso postali mogočni. Toliko slabše zanje.

I blame the little nations . . .
 Ich beschuldige die kleinen Nationen . . .
 J'accuse les petit nations . . .
 No, žri juho, preden bo mrzla kot led!

KRATKO Alberta Einsteina je med pogovorom
 RAZMIŠLJANJE (knowledge is discovering
 O RELATIVNOSTNI what to say) je torej med pogovorom
 TEORIJI vprašal
 Paul Valéry:

Gospod Einstein, kaj naredite
 s svojimi mislimi? Si jih zapišete
 takoj, ko vas obidejo? Ali šele
 zvečer? Morda zjutraj?

Albert Einstein je odgovoril:
 Gospod Valéry, v našem poklicu
 so misli tako izjemne, in
 ko človek že kakšno dobi,
 je gotovo ne pozabi.

Niti čez eno leto.

MRTVA Po tretji operaciji, s srcem
 razritim kot tarča na semnju,
 se je zbudil na postelji
 in rekel: Zdaj mi bo končno fino
 kot sončnici. Ste že videli kdaj,
 kako se ljubijo konji?

In ponoči je umrl.

Drugi je živoraril osem dolgih let
 kot žabji las v kislem potoku,
 kot bi molel bled obraz
 izza pokopališkega zidu.

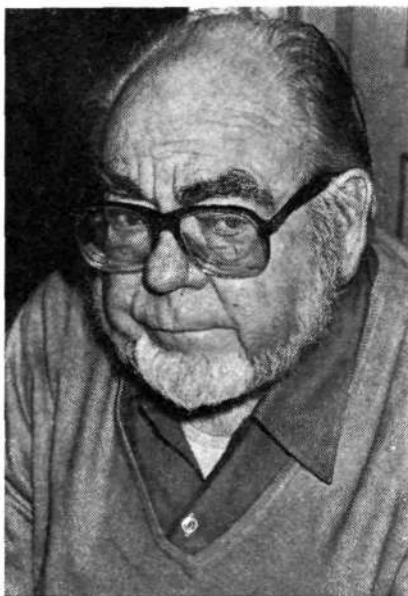
Dokler ni obraz izginil.

Obema je angel smrti
udaril z okovanim čevljem
ob hrbtenjačo.

Vem, da sta umrla enako.

Ne verjamem pa, da sta
enako mrtva.

Prevedla Nives Vidrih

Eugène
Guillevic
(1907),
Francija

Živeti v poeziji

Živeti v poeziji?

Nekoč, ko sem bil še mlad fant, sem se sprehajal po velikem gozdu, v Alzaciji, v Ferretti, v družbi s prijateljem svoje starosti — mogoče petnajst let.

Z vrha strme jurske skale sva gledala ravnino. Pred nama je bilo tisto, kar lahko fotografiramo. Bilo pa je še nekaj drugega.

Kaj? Nekakšen trepet, klic k preseganju tistega, kar bi zadržala fotografija.

Eden od naju dveh je rekel: večnost.

To je bilo nedoločeno in hotela sva se natančno izraziti. Kaj bi nama moglo dati umski in telesni občutek večnosti?

Kaj bi moglo konkretno postaviti to pokrajino v neko podaljšanje — konkretno tudi to — ki bi bilo brezmejnost prostora in predvsem časa?

Najbolje od vsega, kar sva ugotovila, si je bilo predstavljati, kako bi vsako stoletje enkrat priletel ptič in vzel v svoj kljun nekaj iz te pokrajine — bolje, prišel bi in odnesel zrno peska z obale, tako dolge, kot je neskončna ta ravnina.

Zdi se, da sva zaradi te izmišljene podobe videla to pokrajino, to pečino, te gozdove, sama sebe, na višini, ki je bila najina, resnična. In ta slika me je spremljala vse življenje.

Mislim, da je nasprotje pojma večnosti, kajti v večnosti nič ne traja, to je en sam neskončni trenutek. Toda, kaj za to!